

Київський національний торговельно-економічний університет

Кафедра економіки та фінансів підприємства

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

Управління прибутком підприємства

за матеріалами

публічного акціонерного товариства «Фармак», м. Київ

Студентки 2-го курсу, 1 м групи,
спеціальності 051 «Економіка»,
спеціалізації «Економіка та безпека бізнесу»
заочної форми навчання

Булави
Юлії
Сергіївни

Науковий керівник –
канд.екон.наук., проф.

Гуляєва
Наталія
Миколаївна

Гарант освітньої програми
д-р екон.наук., проф.

Блакита
Ганна
Владиславівна

Київ 2020

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО - МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ ПІДПРИЄМСТВА.....	6
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ ПАТ "ФАРМАК"	
2.1. Аналіз показників фінансово-господарської діяльності підприємства.....	22
2.2. Динаміка обсягів прибутку підприємства.....	30
2.3. Оцінка факторів, що впливають на обсяги прибутку підприємства.....	32
РОЗДІЛ 3. ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ ПІДПРИЄМСТВА	
3.1. Обґрунтування цільових показників обсягів прибутку на плановий період...	37
3.2. Визначення резервів досягнення цільових показників прибутку на плановий період.....	39
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	41
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	43
ДОДАТКИ.....	48

ВСТУП

Актуальність теми . На сьогоднішній день економічна ситуація в Україні свідчить про те, що підприємства не тільки приділяють достатню увагу різним факторам, які впливають на формування і використання прибутку, а й намагаються їх удосконалювати та розвивати, що позитивно впливає на економіку в цілому. Прибуток є одним із найважливіших аспектів діяльності будь-якого підприємства, бо ще на етапі його створення підприємство має на меті отримати найбільший прибуток з найменшими витратами.

За рахунок прибутку здійснюється фінансування розвитку діяльності підприємства починаючи з оплати праці і закінчуючи науково-технічним розвитком підприємства. Тому дуже важливо, щоб у підприємства була розроблена дієва система управління прибутком підприємства, яка дозволить забезпечити задоволення потреб власників, працівників підприємства та держави.

Для кожного підприємства прибуток є рушійною силою, яка спонукає його до оптимізації процесів і створення прогресивних методів, що позитивно впливає не лише на саме підприємство, а й на державу в цілому. Тому прибуток відіграє важливу роль в роботі будь-якого підприємства і дуже важливо, щоб у підприємства була сформована ефективна система управління прибутком, яка дасть можливість підприємству не лише ефективно функціонувати в певному періоді, а й розвиватись в майбутньому за допомогою створення методик та систем покращення прибутку, та досягнення показника його якості.

Тему управління прибутком підприємства вивчали і опубліковували у своїх працях такі зарубіжні дослідники: Д. Гелбрайт, Ф. Найт, О. Толмачов, Ван Хорн. Дж., та інші.

Також цій темі присвячували свої видання багато вітчизняних вчених: С.М. Баранцева, І. О. Бланк, Н. С. Бондаренко, Т. Є. Воронкова, М. І. Гладка, Т.А. Говорушко, Ж. М. Жигалкевич, С. І. Ляшенко, С. Ф. Покопівний та інші.

Не дивлячись на велику кількість робіт та видань в цьому напрямі, що свідчить про актуальність даної теми, система управління прибутком

підприємства потребує подальших досліджень, вдосконалення підходів та розробки нової, більш ефективної системи. Адже підприємство повинно розвиватися та отримувати стабільний прибуток, що буде свідчити про його платоспроможність, ефективність та ліквідність.

В умовах сучасного ринку підприємство повинно бути ефективним, прогресивним та фінансово-стабільним. Це означає, що власник повинен мати ефективну систему управління прибутком для успішної діяльності підприємства.

Система управління прибутком є індивідуальною для кожного підприємства, тому керівник повинен враховувати індивідуальні особливості фінансово-господарської діяльності підприємства та специфіки ринкового середовища. Удосконалення системи управління прибутком підприємства дозволить йому бути більш прогресивним, конкурентоспроможним та покращити його діяльність. Це забезпечує розвиток підприємства, адже якщо підприємство не розвивається – воно приречене на банкрутство.

Об'єктом дослідження дипломної роботи є управління прибутком підприємства ПАТ «Фармак».

Предметом дослідження є теоретико-методичні підходи до вивчення системи управління прибутком підприємства та рекомендації щодо підвищення її ефективності.

Метою дослідження є аналіз теоретичних та практичних основ управління прибутком підприємства, а також розроблення напрямків поліпшення ефективності процесу управління прибутком

Для досягнення визначеної мети в дипломній роботі були поставлені та вирішені наступні **завдання**:

- висвітлити теоретико-методичні основи прибутку підприємства;
- проаналізувати показники фінансово-господарської діяльності підприємства;
- дослідити динаміку обсягів прибутку підприємства;
- оцінити фактори, що впливають на прибуток підприємства;
- обґрунтувати цільові показники обсягу прибутку на плановий період;

- визначити резерви досягнення цільових показників прибутку на плановий період.

При вирішенні даних завдань були застосовані **методи** порівнянь, спостереження, дисконтування, комплексної оцінки, аналітичні методи, статистичні, методи економіко-математичних розрахунків, загальнонаукові методи.

Теоретичною базою випускної кваліфікаційної роботи є наукові статті вітчизняних та зарубіжних дослідників, періодичні видання та економічна література, нормативно-правова база.

Емпіричною базою дослідження випускної кваліфікаційної роботи є публічне акціонерне товариство «Фармак». Дане підприємство спеціалізується на виробленні фармацевтичних препаратів, є одним з лідерів фармацевтичного ринку України та найбільшим експортером лікарських засобів. На підприємстві працює більше 2500 осіб.

Практичне значення отриманих результатів полягає у розробці ефективної системи управління прибутком ПАТ "Фармак", а саме в обґрунтуванні критеріїв стану управління прибутком майбутній період, а також у визначенні резервів підвищення рівня якості прибутку підприємства.

Апробація результатів випускної кваліфікаційної роботи. Основні наукові положення і практичні результати дослідження опубліковано у збірнику наукових статей студентів КНТЕУ «Економіка та фінанси підприємства», 2020 р. на тему: «Управління прибутком підприємства».

Структура роботи. Дипломна робота складається з вступу, трьох розділів, що включають в себе 5 підрозділів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел і додатків. Робота містить 47 сторінок тексту, 14 рисунків, 8 таблиць та 7 додатків. Бібліографічний список налічує 52 джерел.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО - МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ

В обставинах стрімкого розвитку ринкових відносин, ефективність функціонування підприємства залежить від отриманого фінансового результату, який забезпечує управління прибутком підприємства. Правильно сформована система управління прибутком підприємства дозволяє не лише утримувати існуючий тем діяльності, а й забезпечити розвиток підприємства, а саме збільшити ефективність його роботи та конкурентоспроможності, матеріально – технічного забезпечення, якості продукції та виробництва, кваліфікації співробітників та загалом максимізації прибутку.

Прибуток як кінцевий результат відіграє ключову роль в формуванні фінансових ресурсів та резервів, підвищенні ефективності виробничої діяльності, збільшенні власних активів, зменшенні частки позикового капіталу та багато іншого. Для того, щоб підприємство мало позитивний ефект від своєї діяльності, власникам потрібно забезпечити не просто існування управління прибутком, а й розуміння її сутності, мети та потреб. Для цього розглянемо трактування поняття «управління прибутком підприємства».

І.О. Бланк вважає управління прибутком процесом розробки та прийняття управлінських рішень, що стосуються всіх аспектів формування, розподілу та використання прибутку [5].

В.В. Худа визначає управління прибутком як систематизований та цілеспрямований процес прийняття альтернативних управлінських рішень щодо прибутку, а саме їх планування, підготовку та реалізацію [35].

С.Є. Николишин визначає управління прибутком як систему взаємопов'язаних елементів, кожен з яких має своє функціональне призначення і відіграє свою роль [30].

І.В. Блонська та П.А. Адамович трактують управління прибутком як систему, яка повинна включати різні аспекти управління та спрямовуватись на максимізацію результатів підприємства, що складаються з взаємопов'язаних

елементів та кожен з яких виконує свої функції та забезпечують отримання прибутку [6].

Р.В. Скалюк характеризує управління прибутком як комплексний процес створення та реалізації управлінських рішень, які повинні спрямовуватись на максимізацію прибутку та ринкової вартості підприємства [34].

Виходячи з цього, можна зробити висновок, що управління прибутком підприємства – складна та багаторівнева система, яка вимагає прийняття ефективних управлінських рішень, що стосуються питань забезпечення прибутком, та його існування, а також розвиток підприємства. Рішення, що приймаються повинні бути спрямовані на збільшення фінансових активів підприємства, а також ринкової вартості, та повинні включати в себе всі підготовчі етапи, а саме: планування, підготовку та реалізацію. Керівна особа, що приймає такі рішення повинна узгодити їх з власниками підприємства та донести до працівників.

Головною метою управління прибутком підприємства є максимізація чистого прибутку, створення відповідних умов для прийняття управлінських рішень, які забезпечать стабільність підприємства та його розвиток в майбутніх періодах, а також визначення шляхів найбільш максимального формування прибутку, його розподілу та пошуку альтернативних варіантів для забезпечення добробуту власників та працівників.

Управління прибутком підприємства є складною системою, яка забезпечує досягнення бажаного результату за допомогою виконання певних функцій, які взаємопов'язані між собою та забезпечують ефективну роботу:

- розробка комплексної політики прийняття управлінських рішень;
- створення організаційної структури, яка забезпечить процеси створення, прийняття та реалізацію управлінських рішень з питань формування, розподілу та використання прибутку;
- забезпечення формування ефективних інформаційних систем, які забезпечать пошук альтернативних варіантів прийняття управлінських рішень;

- здійснення розгляду різноманітних аспектів формування, розподілу та використання прибутку;
- здійснення планування формування, розподілу та використання прибутку;
- розробка діючої системи стимулювання формування, розподілу та використання прибутку;
- контроль за прийнятими рішеннями в сфері формування, розподілу та використання прибутку.

Ефективна система управління прибутком вимагає вирішення завдань. З метою забезпечення ефективного виконання та збільшення якості фінансових результатів управління прибутком підприємства має ставити та вирішувати наступні завдання:

- ✓ Максимальне збільшення прибутку, виходячи з можливостей та потенціалу підприємства.
- ✓ Досягнення високої якості сформованого прибутку, отриманого в результаті діяльності підприємства. Здійснення ефективного планування, розподілу та використання прибутку;
- ✓ Забезпечення перспективного зростання ринкової вартості підприємства.
- ✓ Формування за рахунок прибутку значного обсягу фінансових ресурсів для забезпечення розвитку підприємства;
- ✓ Розробка програм, які дозволять працівникам брати участь в формуванні прибутку як фінансового результату підприємства.
- ✓ Підвищення інвестиційної привабливості підприємства;
- ✓ Підвищення рівня платоспроможності підприємства;
- ✓ Формування резервів збільшення прибутку;
- ✓ Виявлення ризиків та мінімізація їх впливу

Дані завдання повинні бути донесені як керівництву підприємства, так і його працівникам, адже вони забезпечують виконання планових показників та досягнення цілей підприємства.

Система управління прибутком підприємства характеризується багатьма якостями, які важко формуються. Оскільки система управління прибутком

підприємства взаємопов'язана з загальною структурою управління підприємства, то вона повинна відповідати принципам побудови управління прибутком (рис. 1.1). Дані принципи забезпечують ефективність управління прибутком підприємства в поточному та довгостроковому періодах і дозволяють створити ефективний механізм управління прибутком, а також управління підприємством в цілому.

Рис.1.1. Принципи побудови системи управління прибутком підприємства

Принцип об'єктивної необхідності полягає в тому, що потреба існування системи управління прибутком пов'язана з самим підприємством та його функціонуванням, що спрямована на прибуток.

Принцип відповідальності полягає в створенні організаційної структури системи управління прибутком, яка визначає спроможність розподілити систему

на підрозділи, з відповідальними суб'єктами управління, а також оцінити внесок кожного підрозділу в діяльність підприємства.

Принцип інформаційного забезпечення – ефективність управлінських рішень, що відносяться до прибутку залежить від інформованості про внутрішнє і зовнішнє середовище підприємства, та чинники, що можуть впливати на дані рішення. Тому дуже важливо, щоб інформаційна база була актуальною та якісною.

Принцип безперервності полягає у необхідності постійного функціонування системи управління прибутком, оскільки, діяльність підприємства має безперервний характер.

Принцип системності полягає в розробці управлінських рішень щодо управління прибутком, що забезпечать досягнення найбільш ефективного результату за наявних ресурсних обмежень.

Варіативність підходів до розробки управлінських рішень. Аналіз декількох альтернативних сценаріїв розвитку діяльності підприємства забезпечує ухвалення ефективних управлінських рішень, які відповідатимуть вимогам системи управління прибутком.

Інтегрованість із загальною системою управління. Прибуток відображає діяльність всього підприємства, тому управлінські рішення, що відносяться до прибутку, впливають на діяльність і мають відповідати вимогам управління підприємства.

Комплексний характер прийняття управлінських рішень має забезпечувати відповідний високий результат формування і розподілу прибутку загалом.

Орієнтація на стратегічні цілі розвитку підприємства. Підприємство повинно подбати про забезпечення розвитку та покриття витрат в довгостроковому періоді.

Високий динамізм управління полягає в швидкому пристосуванні підприємства до внутрішніх і зовнішніх змін.

Система управління прибутком повинна відповідати критеріям оптимальності для удосконалення діяльності підприємства, які характеризують якість прибутку, а також є важливим показником загальної діяльності підприємства (рис. 1.2). Критерії оптимальності управління прибутком забезпечують досягнення поставлених завдань та цілей, реалізація яких забезпечує ефективну діяльність підприємства.

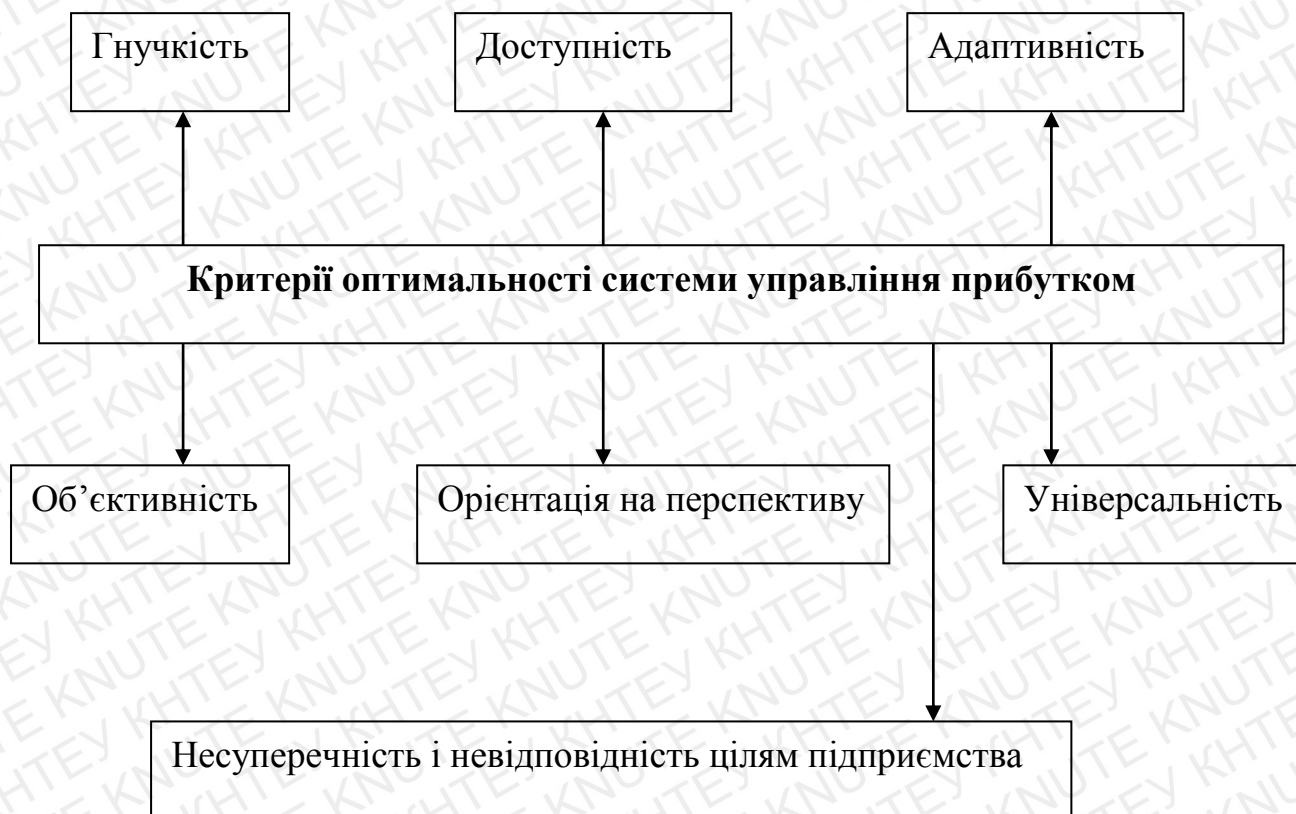

Рис. 1.2. Критерії оптимальності системи управління прибутком підприємства

Критерій гнучкості полягає в здатності швидкої та адекватної реакції на зміни зовнішніх та внутрішніх факторів.

Критерій доступності полягає в доведенні інформації про прийняті управлінські рішення до працівників підприємства та ключових осіб.

Адаптивність управління прибутком відображається в швидкому пристосуванні до різних змін, з мінімальними втратами для підприємства.

Об'єктивність – система управління прибутком має бути об'єктивною та враховувати фактори, що впливають на осіб, що розробляють рішення.

Орієнтація на перспективу полягає в задоволенні потреб підприємства в майбутньому під час прийняття управлінських рішень.

Універсальність управлінських рішень полягає в охопленні всіх процесів для забезпечення найкращого результату.

Несуперечність і відповідність цілям підприємства – рішення щодо управління прибутком повинні відповідати цілям підприємства, а також не суперечити загальній системі управління.

Управління прибутком підприємства базується на механізмі, який впливає на загальну систему управління. Механізм управління прибутком дозволяє максимізувати одержуваний прибуток відповідно до ресурсного потенціалу підприємства. Механізм управління прибутком складається з елементів, які регулюють прийняття управлінських рішень з питань формування, розподілу та використання прибутку та включає в себе державне правове і нормативне регулювання, ринковий механізм регулювання прибутку, внутрішній механізм регулювання прибутку.

Для моделювання ефективної системи управління прибутком, потрібно розуміти склад прибутку, а також етапи його формування та розподілу. І.О. Бланк визначає, що прибуток являє собою різницю між доходами та витратами підприємства та містить такі етапи як формування, розподіл та використання [5].

О.В. Лишиленко та В.Г. Швець характеризують прибуток як джерело зростання власного капіталу за рахунок діяльності підприємства [25].

М.М. Бердар характеризує прибуток як економічну категорію, яка є грошовим вираженням вартості реалізованого чистого доходу, основною формою грошових накопичень суб'єктів господарювання. Він характеризує дохідність підприємства, окупність вкладених витрат і використаного майна в результаті здійснення відповідних заходів [3].

Процес формування прибутку як результату діяльності підприємства (рис. 1.3) складається з валового прибутку, фінансового результату від операційної діяльності, а також фінансового результату від звичайної діяльності до оподаткування.

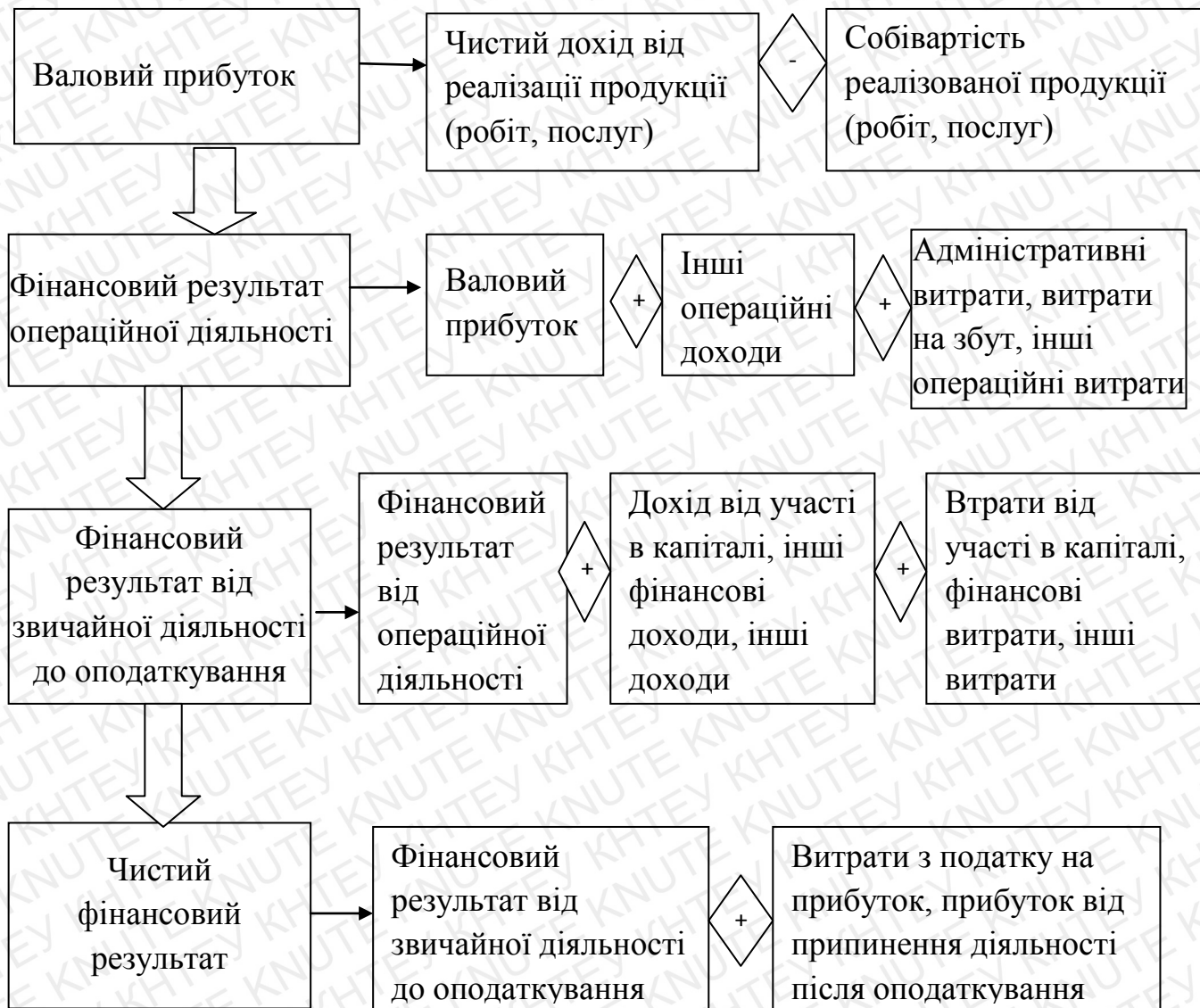

Рис.1.3. Схема формування прибутку підприємства

Прибуток, який формується під час діяльності підприємства підлягає розподілу. При розподілі прибутку забезпечується як формування доходів держави, так і потреби підприємства. Процес розподілу прибутку повинен забезпечувати співвідношення частини прибутку, яка спрямовується в доходи держави, і яка залишається в розпорядженні підприємства для розвитку виробництва та підвищення ефективності роботи.

Розподіл прибутку підприємства являє собою складний процес, який включає в себе наступні етапи:

1. Визначення потреби в прибутку для кожного підрозділу підприємства;

2. Процес формування цільової структури розподілу прибутку за різними напрямками;
3. Визначення пріоритетних напрямів використання прибутку;
4. Визначення балансу потреби прибутку за кожним напрямом його використання.

На першому етапі розподілу прибутку відбувається взаємодія між підприємством та державою у вигляді сплати податкових платежів до державного бюджету.

Другий етап розподілу прибутку передбачає спрямування прибутку, що залишається в розпорядженні підприємства після сплати податків та інших зборів на фінансування розвитку підприємства, а саме:

- ✓ виробничий розвиток;
- ✓ соціальний розвиток;
- ✓ матеріальне заохочення працівників;
- ✓ виплата дивідендів;
- ✓ виплата в резервний фонд;
- ✓ виплата на інші цілі.

Успішність діяльності підприємства залежить від якості прибутку. **Якість прибутку** - це характеристика, що відображає ефективність процесів формування та використання прибутку з огляду на забезпечення функціонування й розвитку підприємства. Для висновку щодо якості прибутку використовують сукупність певних показників. Залежно від значень і співвідношення цих показників визначається певний рівень якості прибутку.

Виділяють абсолютний, хороший (належний), задовільний, незадовільний, оптимальний, допустимий, неприйнятний рівні якості прибутку. Якісний прибуток - це прибуток, що відповідає найефективнішим показникам оцінювання, а отже, це один із варіантів відображення певного рівня якості, тобто якісний прибуток відповідає таким рівням його оцінки, як абсолютний, хороший (належний), оптимальний, допустимий.

А.М. Турило та О.А. Зінченко визначають якість прибутку як показник, що характеризує ефективність діяльності підприємства в частині інноваційної діяльності, і на скільки вона приводить до економічного розвитку підприємства за певний проміжок часу.

І.О. Бланк визначає, що якість прибутку являє собою узагальнену характеристику структури джерел прибутку підприємства [5].

Оцінювання якості отриманого прибутку має велике значення для розвитку підприємства. Результати оцінювання дають керівництву можливість не тільки дійти висновку про ефективність управління прибутком, але й оцінити перспективи реалізації стратегії підприємства та визначити спектри діяльності, що потребують особливої уваги підприємства [10].

Якість прибутку охоплює етапи його формування, розподілу та використання, і складається з операційного, інвестиційного та фінансового прибутку.

Метою оцінки якості прибутку є забезпечення інноватизації підприємства; конкурентоспроможності; раціоналізації джерел фінансування розвитку підприємства.

Якість прибутку є повноцінним фінансовий процесом, який включає в себе наступні вимоги:

- безперервність функціонування;
- наявність системи методів контролю;
- можливість вирішення ряду технологічних проблем;
- максимізація прибутку високого рівня якості;

Як об'єкт управління, якість прибутку являє собою **сукупність функціональних характеристик**, які повинні відповідати стратегічним цілям підприємства (рис. 1.4).

Безпека - характеристика, яка свідчить, що у підприємства відсутня необхідність у зовнішніх джерелах фінансування, а також про можливість підприємства забезпечувати максимізацію прибутку.

Рис. 1.4. Характеристики якості прибутку підприємства

Надійність - характеристика, яка включає в себе процеси, що забезпечують постійне надходження прибутку та його використання на потреби розвитку підприємства.

Достовірність - забезпечується кваліфікацією працівників підприємства та рівнем організації роботи.

Висока якість прибутку забезпечується зростанням обсягу випуску продукції та зниженням рівня операційних витрат, в той час як низька якість прибутку характеризується зростанням цін на продукцію без збільшення обсягу її випуску й реалізації.

Процес визначення якості прибутку є складним та багатограним процесом, який складається з наступних етапів:

1. Формування інформації щодо фінансових результатів діяльності.
2. Визначення коефіцієнту якості прибутку за періодами.
3. Визначення рівня якості прибутку.
4. Визначення стійкості джерел формування прибутку.

Важливим аспектом управління прибутком є реалізація моделі управління, яка є індивідуальною та має принципові особливості, що визначаються насамперед специфікою прибутку як об'єкта фінансового менеджменту. **Модель управління прибутком** являє собою сукупність взаємопов'язаних елементів, за допомогою яких вирішуються поставлені завдання і включає в себе управління витратами, управління доходами і управління розподілом прибутку.

Для успішної реалізація моделі управління прибутком підприємство

повинно розуміти, що являє собою стратегія управління. Стратегія управління – складовий елемент організації процесу управління, який складається з взаємозалежних складових, що мають загальну мету, завдання та функції (рис. 1.5).

Рис.1.5. Стратегії управління прибутком підприємства.

Агресивна стратегія (наступальна) – стратегія, яка спрямована на максимальне збільшення прибутку шляхом збільшення рівня доходів через максимізацію виручки від реалізації товарів. При даній стратегії забезпечується максимізація прибутку при мінімальних затратах.

Захисна стратегія – стратегія, при якій забезпечуються мінімальні витрати для збільшення прибутку. При захисній стратегії збільшення прибутку відбувається за рахунок різниці між доходами та витратами. Дана стратегія може застосовуватись лише на довгострокові періоди.

Диверсифікована стратегія – стратегія, яка одночасно поєднує в собі захисну та агресивну стратегії. Дана стратегія є оптимальною для підприємства та забезпечує ефективність роботи підприємства за допомогою максимізації прибутку та мінімізації витрат.

Важливим етапом при формуванні дієвої системи управління прибутком є розробка дієвих **інструментів управління прибутком**, що являють собою засоби, за допомогою яких підприємство пристосовується до вирішення поставлених завдань, та адаптується до різних ситуацій, які можуть виникати в

процесі діяльності (рис. 1.6).

Рис.1.6. Інструменти управління прибутком підприємства

Важливим етапом управління прибутком підприємства є ефективне та правильне використання методів управління, які забезпечують вплив на досягнення поставлених цілей підприємства, в тому числі отримання позитивного фінансового результату, що є задоволенням потреб підприємства та держави (рис. 1.7).

Метод управління прибутком – це сукупність способів та заходів, які опосередковано впливають на діяльність підприємства за допомогою важелів та стимулів та дозволяють отримати результати у потрібному напрямку.

Економічні методи являють собою систему заходів, які спрямовують діяльність підприємства в потрібний напрямок за допомогою спеціальних важелів та стимулів, а саме: економічного стимулювання, податкової та цінової політики. До економічного стимулювання відноситься заходи, які спрямовуються на спонукання працівників шляхом матеріального стимулювання.

Організаційно – розпорядчі методи базуються на організації процесу роботи таким чином, щоб використовувалась влада керівництва та

відповідальність підлеглих. В даних методах використовуються такі важелі як внутрішньо-нормативні акти, законодавчі акти, інструкції та нормативи, які регулюють права та обов'язки керівників та підлеглих.

Рис.1.7. Методи управління прибутком підприємства

Соціально-психологічні методи базуються на процесі використання соціологічних та психологічних прийомів та позитивно діють на взаємовідносини колективу тим самим забезпечуючи ефективність роботи.

Для розвитку підприємства важливим є не лише утримання максимального рівня прибутку, а й забезпечення шляхів підвищення прибутку на підприємстві. Для цього система управління прибутком підприємства повинна проводити наступні заходи:

1. Впровадження ефективної та оптимальної цінової політики підприємства. На підприємстві повинна бути розроблена стратегія ціноутворення, яка дозволить підприємству збільшити прибуток від реалізації продукції.
2. Розробка ефективної маркетингової компанії, що дозволить збільшити обсяги реалізації продукції і позитивно вплине на прибуток підприємства.
3. Підвищення продуктивності праці дозволить зменшити витрати праці шляхом впровадження мотиваційних заходів для персоналу.

4. Впровадження науково-технічного прогресу дозволить збільшити обсяги виробництва та водночас зменшити витрати на оплату праці.
5. Збільшення обсягів реалізації продукції дозволить збільшити прибуток за рахунок зниження частки постійних витрат.
6. Проведення досліджень та аналізу ринку.
7. Забезпечення ефективного розподілу прибутку за окремими напрямками.
8. Створення детального плану розподілу та використання прибутку.

Отже, за результатами дослідження, можна підвести наступні підсумки. Управління прибутком підприємства являє собою систему методів та заходів збільшення прибутку та ефективного розподілу. Система управління прибутком має бути органічно інтегрована із загальною системою управління підприємством, оскільки прийняття управлінських рішень щодо процесу управління прибутком впливає на загальну систему управління підприємством. Ефективне управління прибутком забезпечує досягнення цілей і завдань підприємства, зміцнює конкурентоспроможність та сприяє його розвитку. Головною метою управління прибутком підприємства є забезпечення максимізації прибутку, його ефективного розподілу і використання, а також максимізація добробуту власників, працівників підприємства у короткостроковому та довгостроковому періодах. Кожне підприємство самостійно обирає систему управління прибутком в залежності від зовнішніх і внутрішніх факторів. Для збільшення ефективності системи управління прибутком підприємство повинно визначати пріоритетні напрямки використання прибутку підприємства, створити детальний план використання та розподілу прибутку, проводити аналіз ринку на регулярній основі.

Таким чином, можна зробити висновок, що система управління прибутком займає ключове місце в діяльності підприємства та є складним процесом, який вимагає постійного вдосконалення. За допомогою ефективного управління прибутком підприємство може досягти високих результатів в своїй діяльності, а саме забезпечити максимізацію прибутку, його ефективний розподіл і використання, бути конкурентоспроможним, а також бути лідером на ринку.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ ПАТ "ФАРМАК"

2.1 Аналіз показників фінансово-господарської діяльності підприємства

Об'єктом дослідження роботи було обрано ПАТ " Фармак" , який є потужним виробником лікарських препаратів, а також лідером фармацевтичного ринку. Дана компанія досягла успіху не лише в Україні, а й за кордоном та має репутацію надійного партнера .

Основна частина прибутку ПАТ " Фармак" кожного року реінвестується в розвиток компанії , що дозволяє зміцнювати позиції підприємства на ринку та забезпечувати закріплення лідируючих позицій на ринку.

Головними цінностями ПАТ "Фармак" вважає якість продукції, постійний і всебічний розвиток як самої компанії, так і працівників, висока кваліфікація співробітників, застосування передових практик у виробництві та управлінні.

Підприємство займає друге місце в Україні серед фармацевтичних компаній, а також успішно здійснює діяльність на міжнародних ринках в Росію, країни СНГ, Балтію, Болгарію та Польщу. ПАТ " Фармак" постійно працює над розширенням виробництва, асортименту лікарських засобів, що дозволяє підприємству бути конкурентоспроможним на ринку.

Стратегія компанії спрямовується на забезпечення комплексного підходу удосконалення виробництва препаратів, концентрація зусиль на обмеженій кількості напрямлень діяльності.

Метою аналізу показників фінансово - господарської діяльності було оцінити господарську діяльність підприємства для можливості прийняття зважених управлінських рішень, охарактеризувати майновий стан підприємства та результати його діяльності за минулі звітні періоди. Для висвітлення аналізу ПАТ " Фармак" були використані дані фінансової звітності підприємства за 2018-2019 роки та були проаналізовані показники, що характеризують фінансово-

господарську діяльність, а саме: ресурси підприємства, результати діяльності, показники ефективності діяльності та інші показники.

Таблиця 2.1

**Показники фінансового - господарської діяльності підприємства
ПАТ "Фармак", що характеризують ресурси підприємства**

№	Показник	Роки		Відхилення	
		2018	2019	Тис. грн.	%
1	Середньооблікова кількість працівників	2560	2698	138	5,39
2	Коефіцієнт оборотності	2,05	1,99	-0,06	3,01
3	Середньорічна вартість основних засобів	2003,45	2152,23	148,78	7,42

Аналіз даних показників показав в цілому позитивну динаміку, що має позитивний вплив на діяльність підприємства. Середньооблікова кількість працівників у 2019 році порівняно з 2018 зросла на 138 осіб, що становить 5,39% і свідчить про ефективне використання робочої сили та забезпечення виконання планових показників, що стосуються виробничої діяльності. Коефіцієнт оборотності у 2019 показує негативну тенденцію до зменшення в порівнянні до 2018 року, що складає різницю в 3,01%, але все таки позитивне значення. Зменшення даного показника свідчить про те, що ПАТ "Фармак" повинен залучати більше ресурсів для підтримки відповідного рівня активності, що веде до завантаження фінансових ресурсів. Позитивну динаміку має показник середньорічної вартості основних засобів, адже у 2019 році даний показник збільшився на 148,78 тис. грн порівняно з попереднім періодом, що складає 7,42%.

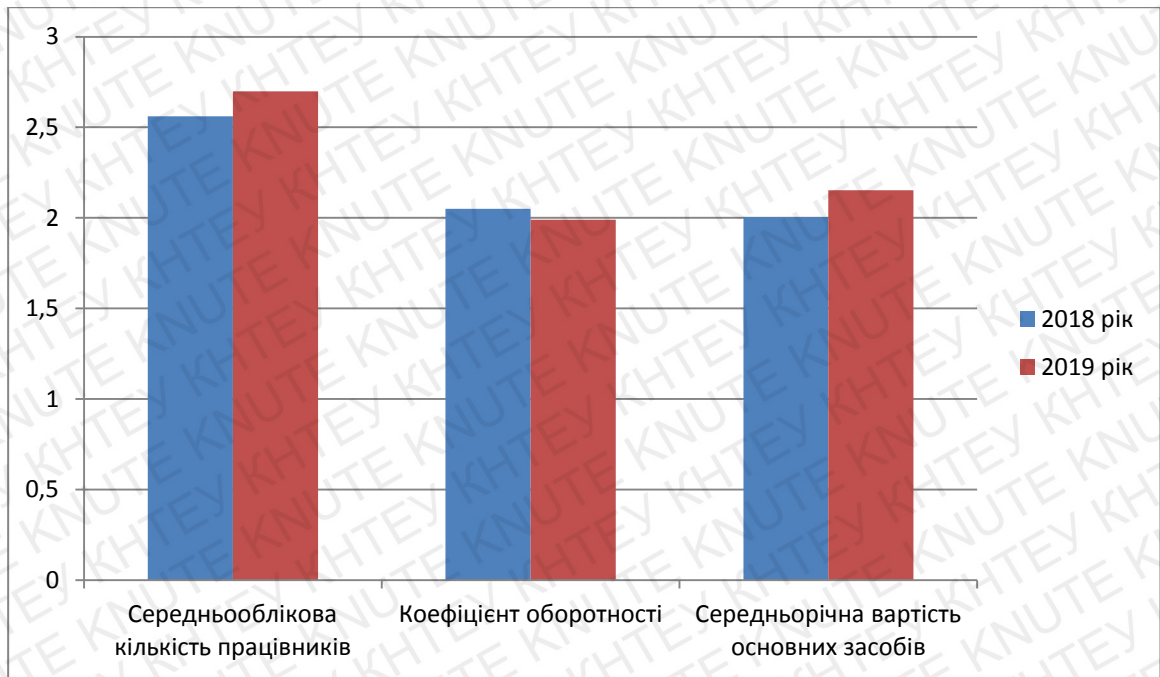

Рис. 2.1. Динаміка показників фінансово-господарської діяльності

Здійснивши аналіз показників, що характеризують ресурси підприємства в цілому бачимо позитивну динаміку зміни показників середньооблікової чисельності працівників та середньорічної вартості основних засобів, проте також спостерігається негативна зміна коефіцієнту оборотності.

Таблиця 2.2

Показники фінансового - господарської діяльності підприємства ПАТ "Фармак", що характеризують результати діяльності

№	Показник	Роки		Відхилення	
		2018	2019	Тис. грн.	%
1	Обсяг реалізованої продукції, послуг	6618,91	6541,75	-77,16	1,17
2	Валовий прибуток (збиток)	3685,15	3714,90	29,75	0,8
3	Чистий прибуток (збиток)	1050,20	1055,68	5,48	0,5

Проаналізувавши показники табл. 2.2 можна зробити висновок про показники, що характеризують результати діяльності підприємства, а саме: обсяг реалізованої продукції, валовий прибуток (збиток) та чистий прибуток (збиток).

З проведених розрахунків спостерігаємо зменшення обсягу реалізованої продукції на 1,17% порівняно з 2018, що може свідчити про нестабільну роботу та необхідність прийняття управлінських рішень щодо визначення факторів негативного впливу.

Валовий прибуток (збиток) у 2019 році зріс на 29, 75 тис. грн порівняно з попереднім періодом, що становить 0,8%. Зростання даного показника свідчить про підвищення ефективності виробничої діяльності і має позитивний вплив.

Чистий прибуток (збиток) також показує позитивну динаміку зростання: у 2019 році даний показник збільшився на 5, 48 тис грн, порівняно з 2018 роком, що складає 0.5%. Зростання чистого прибутку дозволяє зміцнити конкурентні позиції на ринку та вказує на благополуччя підприємства та його сталий розвиток виробничої та фінансової діяльності.

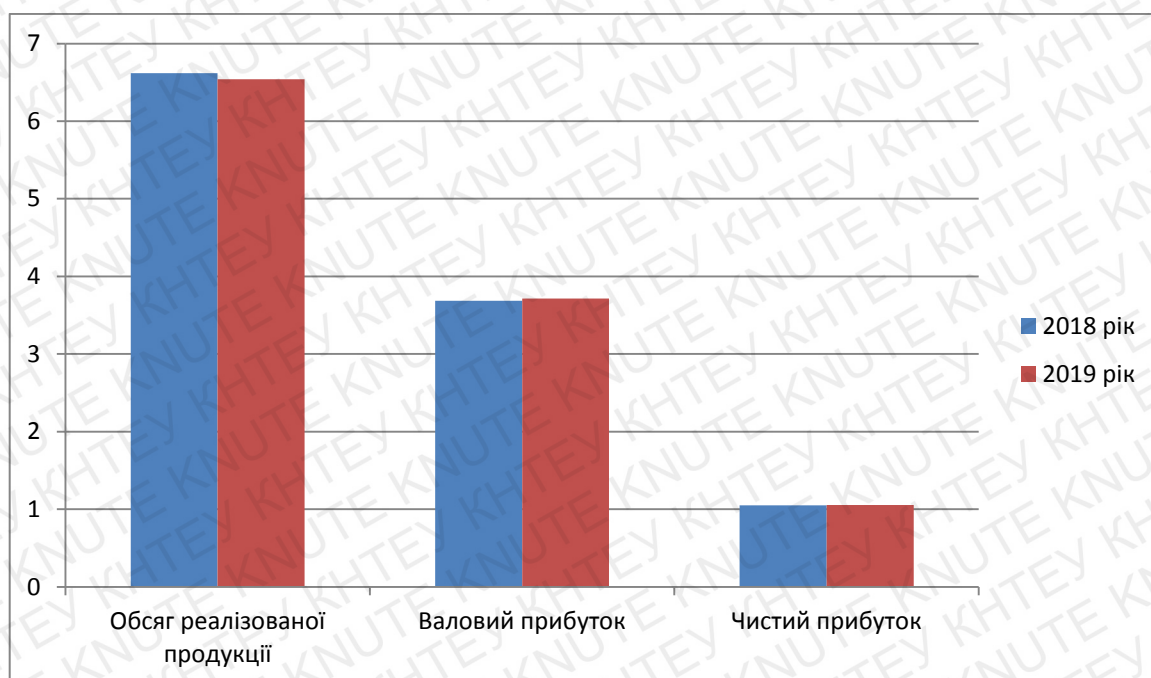

Рис. 2.2. Динаміка показників фінансово-господарської діяльності, що характеризують результати діяльності

Виходячи з табл. 2.2 та рис.22 бачимо, що тенденцію до збільшення має валовий прибуток та чистий прибуток, проте спостерігається зменшення обсягу реалізованої продукції.

Таблиця 2.3

**Показники фінансового - господарської діяльності підприємства
ПАТ "Фармак", що характеризують ефективність діяльності**

№	Показник	Роки		Відхилення	
		2018	2019	(+,-)	%
1	Обсяг реалізованої продукції (послуг) на одного працівника	2,58	2,42	-0,16	X
2	Фондовіддача	3,3	3,0	0,3	X
3	Фондоозбросеність	0,78	0,79	0,01	X
4	Рентабельність продукції	2,25	2,3	0,05	X
5	Собівартість	2933,77	2826,84	- 106,93	3,78

Провівши аналіз показників фінансово-господарської діяльності за 2018-2019 роки, можна зробити загальний висновок, щодо ефективності виробництва, наявності виробничих потужностей, конкурентоспроможності на ринку.

Обсяг реалізованої продукції на одного працівника у 2019 році зменшився, що може призвести до зниження й інші показники.

Показник фондівіддачі у 2019 році також показує тенденцію до зменшення порівняно з попереднім періодом, що свідчить про зниження рівня використання основних засобів.

Рентабельність продукції в 2019 році зросла на 0,05 тис грн, що характеризує покращення результатів порівняно з минулим періодом.

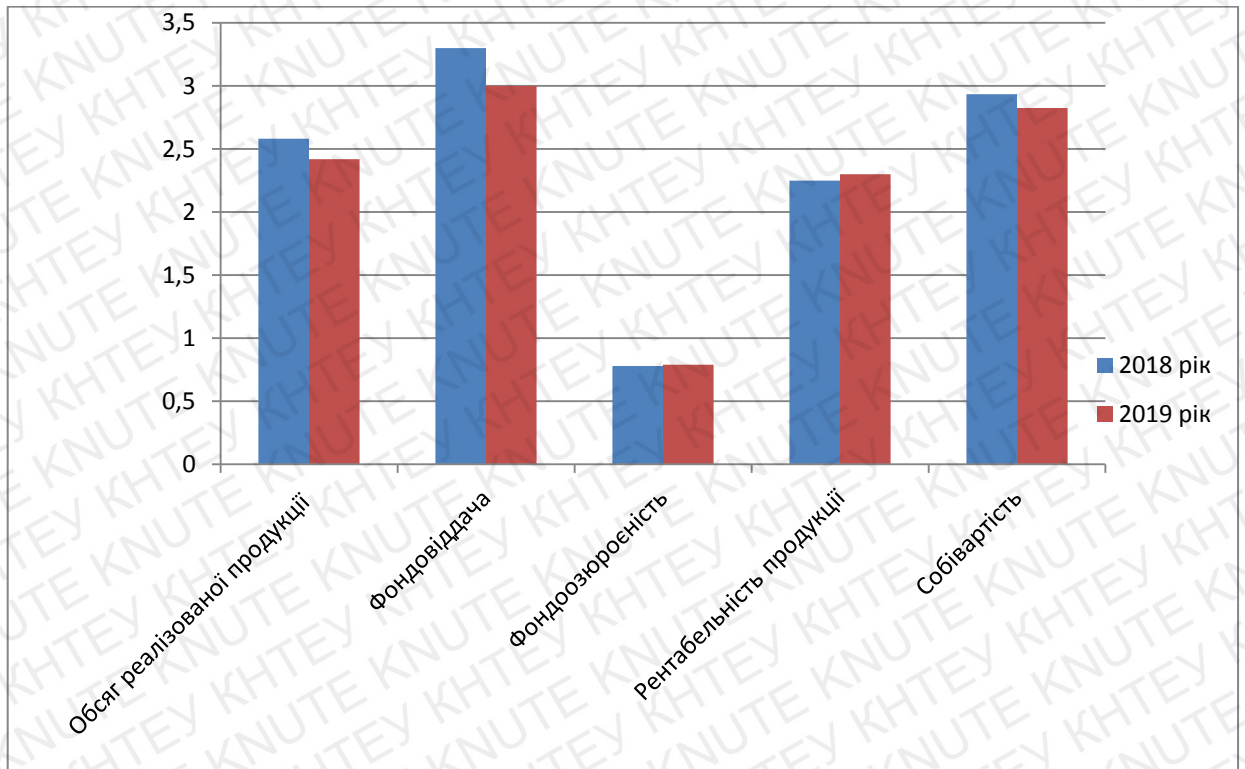

Рис. 2.3. Динаміка показників, що характеризують ефективність діяльності

Отже, виходячи з аналізу показників фінансово-господарської діяльності, можна зробити висновок, що ПАТ "Фармак" є фінансово стійким підприємством, яке закріпило свої позиції на ринку і показує позитивну динаміку порівняно з попереднім періодом.

Для того, щоб зрозуміти наскільки ефективно підприємство веде свою діяльність, потрібно проаналізувати стан майна, що визначає можливість підприємства здійснювати повернення заборгованості та нарощення власних коштів шляхом залучення інвесторів, збільшення виробництва і т.д.

Майновий стан підприємства має пряму залежність від показників фінансово-господарської діяльності та має бути спрямований на нагромадження та ефективне використання прибутку. Аналіз майнового стану підприємства здійснюється шляхом співставлення джерел його формування, а саме:

- грошові кошти та їх еквіваленти;
- активи підприємства;

- дохід від реалізації продукції;
- доходи від цінних паперів і т.д.

Таблиця 2.4

Оцінка складу, структури і динаміки майна ПАТ "Фармак"

Показник	Роки		Відхилення	
	2018	2019	Тис. грн.	%
Запаси	3294	3817	523	115,87
Незавершене виробництво	125,21	110,06	-15,15	89,90
Готова продукція	451,65	730,13	278,48	161,65
Товари	21,37	37,18	15,81	173,98
Основні засоби та нематеріальні активи	50,45	49,02	-1,43	97,10
Довгострокові кредити та позики	12,30	117,11	104,81	952,11
Дебіторська заборгованість за товари	1391,16	1189,66	-201,50	85,50
Інша дебіторська заборгованість	140,25	46,90	-93,35	33,44
Необоротні активи	70,23	165,24	95,01	235,28
Грошові кошти та їх еквіваленти	109,96	165,48	55,52	150,49

З табл. 2.4 бачимо, що запаси ПАТ "Фармак" збільшились на 523 тис. грн, що становить 115,87 та свідчить про можливе розширення масштабів діяльності підприємства. Частка незавершеного виробництва зменшилась на 15,15 тис. грн, що становить 89,90% та свідчить про підвищення продуктивності праці та ефективного використання виробничих потужностей. Готова продукція збільшилась на 278,48 тис. грн, що становить 161, 65% та є показником збільшення попиту на продукцію та позитивного впливу на загальну діяльність.

Товари збільшилися на 37,18 тис. грн, що становить 173,98% і також є показником збільшення попиту. Основні засоби зменшилися на 1,43 тис грн, що становить 97,10% порівняно з 2018 роком та свідчить про можливий ризик втрати економічної вигоди для підприємства. Довгострокові кредити так позики зросли на 117,11 тис. грн, що становить 962,11% та свідчить про збільшення залежності ПАТ "Фармак" від залучених джерел фінансування. Дебіторська заборгованість та інша дебіторська заборгованість знизилась на 85,50% та 33,44% відповідно, що свідчить про збільшення попиту на товари, що в свою чергу позитивно впливає на діяльність. Необоротні активи збільшилися на 95,01 тис. грн, що становить 235,28% та свідчить про ефективну діяльність роботи підприємства. Грошові кошти та їх еквіваленти зросли на 55,52 тис. грн, що становить 150,49% та свідчить про поточну платоспроможність ПАТ "Фармак" та стійкість фінансового стану.

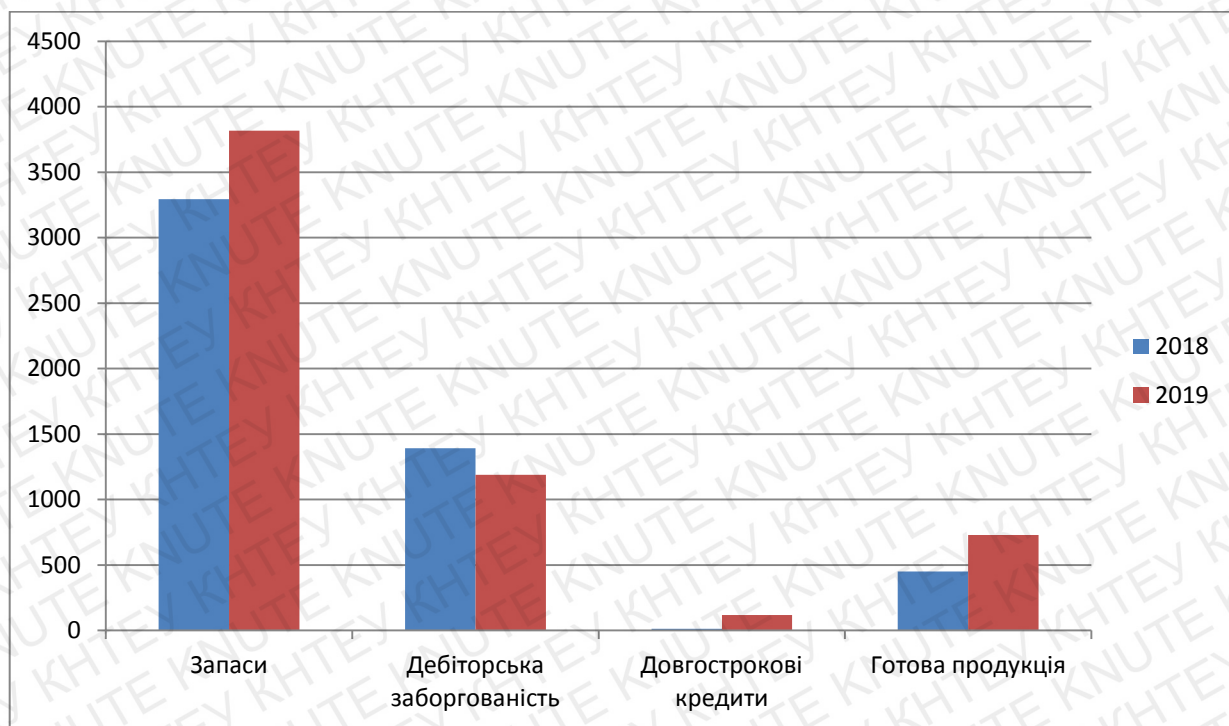

Рис.2.4. Динаміка основних показників майнового стану ПАТ "Фармак"

Отже, виходячи з даного аналізу, можна зробити висновок про майновий стан ПАТ "Фармак". Аналіз основних показників показав, що у підприємства переважає дебіторська заборгованість, ніж кредиторська, що є показником

фінансової стійкості та результатом платоспроможності та самозабезпечення підприємства. Незважаючи на деякі негативні зміни, ПАТ "Фармак" є ліквідним, платоспроможним та ефективним підприємством.

2.2 Динаміка обсягів прибутку підприємства

Під час здійснення аналізу фінансової діяльності підприємства, важливу увагу необхідно приділити динаміці обсягів прибутку, що характеризує зміни прибутку в поточному періоді, порівняно з минулим та дає змогу оцінити ефективність роботи підприємства в частині отримання прибутку.

Для здійснення аналізу динаміки обсягу прибутку використовуються такі показники як прибуток від звичайної діяльності, прибуток від реалізації товарів, робіт послуг та іншої реалізації, а також доходи і витрати.

Таблиця 2.5

Динаміка фінансових результатів ПАТ "Фармак"

Показник	Роки		Зміни	
	2018	2019	Тис. грн	%
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	6084,68	6618,91	534,23	8,77
Собівартість реалізованої продукції	2723,66	2933,77	210,11	7,71
Валовий прибуток	3361,01	3685,13	324,12	9,64
Інші операційні доходи	20,57	19,00	-1,57	-7,63
Адміністративні витрати	546,17	681,29	135,12	124,73
Інші операційні витрати	407,91	320,91	-87	78,67
Прибуток від операційної діяльності	1190,11	1360,09	169,98	14,28

Продовження табл. 2.5.

Показник	2018р	2019р.	Тис. грн.	%
Дохід від участі в капіталі	3965	3680	-285	-7,18
Інші фінансові доходи	9860	14377	4517	45,81
Прибуток до оподаткування	1082,17	1297,43	215,26	19,89
Податок на прибуток	243,08	247,23	4,15	101,70
Чистий прибуток	839,09	1050,20	211,11	25,15

Дані табл. 2.4 показують позитивну динаміку підприємства в цілому.

Чистий дохід від реалізації товарів збільшився на 534,23 тис. грн, що становить 8,77% та свідчить про розширення виробництва, зростання масштабів діяльності та зміцнення своїх позицій на ринку послуг.

Собівартість реалізованої продукції зросла на 210,11 тис. грн, становить 7,71% .

Валовий прибуток збільшився на 324,14 тис. грн, що становить 9,64%, що свідчить про підвищення ефективності виробництва.

Зменшились операційні доходи на 7,63%. Зросли адміністративні витрати на 135 12 тис.грн, що становить 124,73%. та свідчить про збільшення обсягу реалізованої продукції.

Зменшились інші операційні витрати на 78,67%. Збільшився прибуток від операційної діяльності на 169,98, що становить 14,28% та свідчить про успішну реалізації основної діяльності підприємства.

Зменшився дохід від участі в капіталі на 7,18%. Інші фінансові доходи збільшились на 4517 тис. грн, що становить 45,81%.

Прибуток до оподаткування зріс на 215,26 тис. грн, що становить 19,89%.

Збільшилась частка податку на прибуток на 101,70%.

Збільшився чистий прибуток на 211,11 тис. грн, що становить 25,15%.

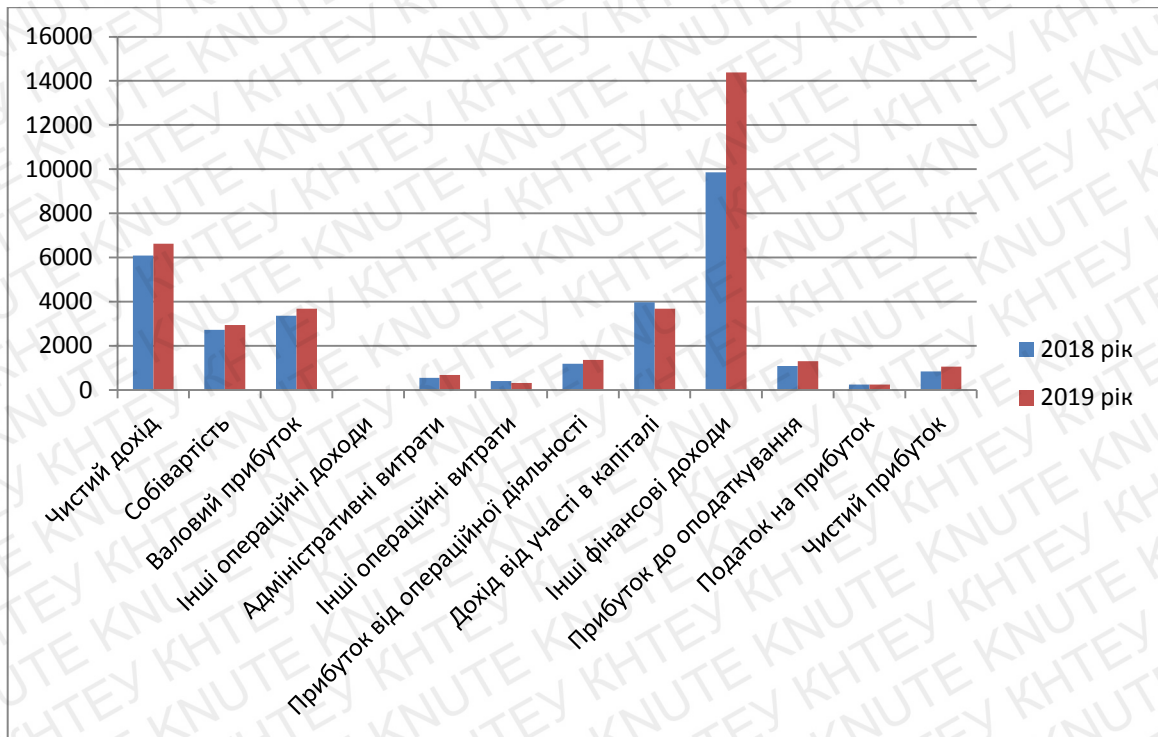

Рис. 2.5. Динаміка обсягу прибутку ПАТ "Фармак"

Отже, виходячи з даного аналізу, можна зробити висновок, що в цілому динаміка фінансових результатів підприємства має позитивний характер, що свідчить про фінансове забезпечення підприємства, розширення виробництва та збільшення обсягів випуску продукції, що в цілому позитивно впливає на діяльність підприємства.

2.3 Оцінка факторів, що впливають на обсяги прибутку підприємства

Прибуток підприємства є одним із головних показників діяльності підприємства, що забезпечує існування діяльності підприємства, можливість удосконалити матеріально-технічне забезпечення, запровадити інноваційні технології, підвищити конкурентні позиції на ринку послуг.

Як складна економічна категорія прибуток дозволяє виконувати підприємству поставлені цілі та завдання для забезпечення стабільної та

ефективної роботи підприємства. Можливість досягнення планового прибутку залежить від низки факторів, що на нього впливають, а саме:

1. Зовнішні фактори - це фактори, на які підприємство не може вплинути.

До даних факторів належать:

- природні умови та катаклізми;
- рівень конкурентоспроможності;
- рівень інфляції;
- загальна економічна ситуація в країні;
- податкова політика;
- кредитна політика

2. Внутрішні фактори впливу на прибуток - це фактори, які залежать від діяльності підприємства, та на які підприємство має вплив. До таких факторів належать:

- рівень витрат виробництва;
- обсяг і структура активів підприємства;
- обсяг продажу продукції;
- чисельність працівників;
- фондоозброєність та фондівіддача;
- структура оборотних коштів

Для оцінки впливу факторів на прибуток підприємства ефективним є використання факторного аналізу прибутку, що являє собою методику дослідження та вивчення впливу факторів на обсяги прибутку підприємства. Факторний аналіз дозволяє виявити вплив факторів на діяльність підприємства за допомогою опису та аналізу множинних характеристик із застосуванням статистичних даних (табл. 2.6).

Таблиця 2.6

Факторний аналіз прибутку

Показник	Роки		Відхилення	
	2018	2019	Тис. грн	%
Дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	8808,34	9552,68	744,34	108,45
Непрямі податки та інші відрахування	243,08	247,23	4,15	100,06
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	6084,68	6618,91	534,23	108,77
У % до доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	69,07	69,28	0,21	100,30
Інші операційні доходи	9,86	14,37	4,51	145,74
Операційні витрати	407,61	320,91	- 86,7	78,72
Прибуток від операційної діяльності	1190,11	1360,09	169,98	114,28
Прибуток від звичайної діяльності до оподаткування	1082,17	1297,43	215,26	119,89
Прибуток від операційної діяльності у % до прибутку від звичайної діяльності	109,97	104,82	- 5,15	95,31
Чистий прибуток	839,09	1050,20	211,11	125,15
У % до доходу від реалізації продукції	9,52	10,99	1,47	115,44
У % до прибутку від операційної діяльності	70,50	77,21	6,71	109,51

За результатами таблиці можна зробити оцінку факторів на прибуток ПАТ "Фармак". Операційні витрати у 2019 році зменшились на 86,7 тис. грн, що становить 78,72% та свідчить про вплив на прибуток підприємства, а саме на його збільшення. Прибуток від операційної діяльності у 2019 році збільшився на 169,98 тис грн, що становить 114,28%. Непрямі податки збільшились на 247,23 тис. грн,

що становить 100,06% та негативно впливає на прибуток від операційної діяльності.

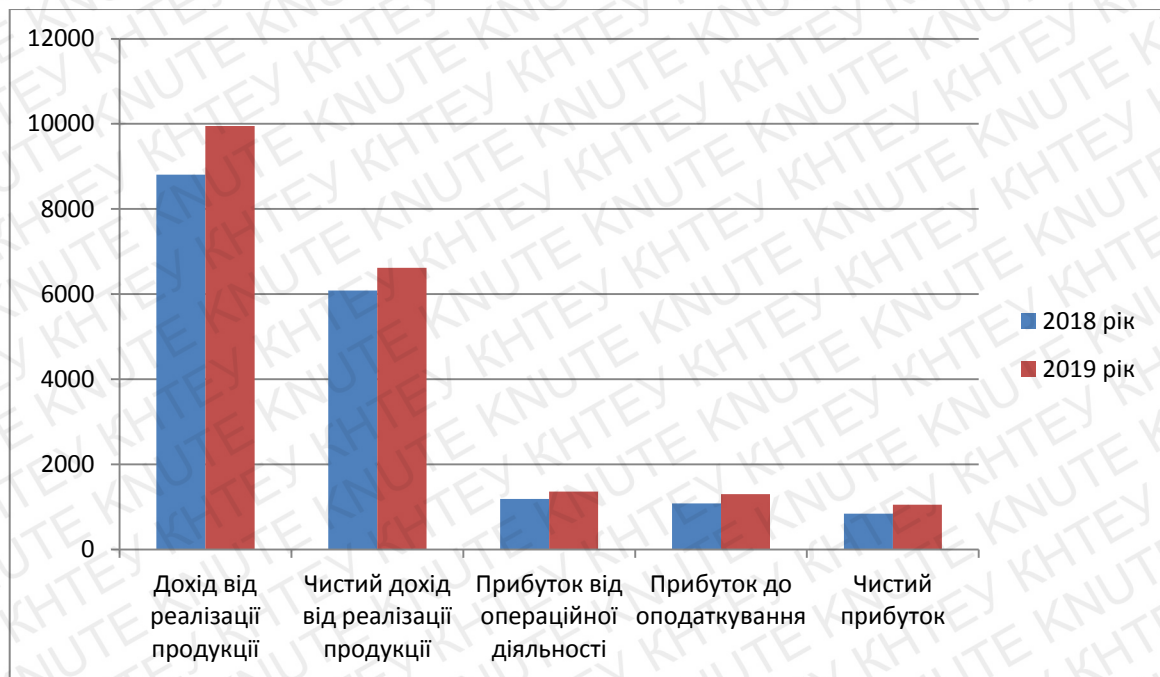

Рис.2.6. Динаміка оцінки факторів впливу на прибуток ПАТ "Фармак"

Виходячи з аналізу виявлено фактори, які негативно впливають на обсяг прибутку, а саме:

- збільшення непрямих податків;
- зменшення прибутку від операційної діяльності, порівняно з прибутком від звичайної діяльності.

Фактори, які позитивно впливають на обсяг прибутку:

- збільшення доходів від реалізації продукції;
- збільшення чистого доходу;
- зменшення операційних витрат;
- збільшення прибутку від звичайної діяльності;
- збільшення прибутку від операційної діяльності;
- збільшення чистого прибутку.

Виходячи з проведених аналізів фінансово-господарських показників, динаміки обсягів прибутку та оцінки факторів, що впливають на прибуток, можна зробити висновок, що прибуток - є важливим показником, що впливає та регулює

діяльність підприємства на всіх етапах його життєвого циклу. Аналіз показників фінансово- господарської діяльності показав, що ПАТ "Фармак" є фінансово стійким підприємством, яке закріпило свої позиції на ринку і показує позитивну динаміку показників, порівняно з попереднім періодом. Динаміка обсягів прибутку ПАТ " Фармак" має позитивний характер, що дозволяє підприємству не лише задовольняти свої потреби, а й спрямовувати частину коштів на оновлення основних засобів, впровадження інноваційних технологій і т. д. Результат факторного аналізу показав позитивний результат, який свідчить про якість прибутку ПАТ "Фармак", яка зумовлена зниженням операційних витрат та зростанням обсягів реалізованої продукції. Проведено аналіз майнового стану підприємства, було проаналізовано показники, що впливають на діяльність підприємства: грошові кошти та їх еквіваленти, дебіторська заборгованість, довгострокові позики та інші. Аналіз даних показників показав, що ПАТ "Фармак" здійснює розширення виробничої діяльності, збільшення обсягів випуску продукції та її збуту, що позитивно впливає на діяльність та свідчить про фінансову самостійність та незалежність підприємства.

РОЗДІЛ 3

ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Обґрунтування цільових показників обсягів прибутку на плановий період

Здійснивши аналіз фінансово - господарських показників, динаміку обсягів прибутку, а також визначивши фактори впливу на прибуток, були виявлені наступні результати діяльності:

- дебіторська заборгованість ПАТ "Фармак" переважає кредиторську, що є показником фінансової стійкості та результатом платоспроможності та самозабезпечення підприємства;
- динаміка фінансових результатів підприємства має позитивних характер, що свідчить про фінансове забезпечення підприємства;
- виявлено низку факторів, що негативно впливають на прибуток підприємства.

Виходячи з розрахунків, для підприємства є важливим етапом планування прибутку на наступний період. Для цього розрахуємо наступні показники:

Таблиця 3.1

Розрахунок показників прибутку на плановий період

Показник	Розрахунок	Значення для планового періоду (тис.грн)	Порівняння із звітним періодом (тис. грн)
Плановий обсяг валового прибутку	6329,90 - 1739,88	4590,02	3714,19
Прибуток від реалізації продукції	6329,90 +64,54- 4,275	2188,54	1360,09
Планова рентабельність продукції	2188,54\2826,84	0,77	2,30
Плановий прибуток	4590,02-348,00	4242,02	6618,91

Здійснивши аналіз показників обсягу прибутку ПАТ "Фармак" на плановий період, можна зробити висновок, що в плановому році збільшиться плановий обсяг валового прибутку, прибутку від реалізації продукції. Планова рентабельність продукції більше 0, що свідчить про ефективне використання виробничих ресурсів.

Плановий обсяг валового прибутку розраховувався за формулою

$$ВП = P - CO$$

де P - виручка від реалізації товарів (робіт, послуг);

CO - виробнича собівартість реалізованої продукції;

Прибуток від реалізації продукції визначався: (3.2)

$$П_{рп} = П_{опер} + ОВ - ОД$$

де,

П опер- фін результат від операційної діяльності

ОВ - операційні витрати;

ОД операційні доходи;

Планова рентабельність продукції (3.3)

$$P_n = \frac{Преал}{Срп}$$

де,

Преал - прибуток від реалізації продукції;

Срп - собівартість реалізованої продукції;

Аналізуючи дані таблиці, бачимо збільшення обсягу валового прибутку на 875,83 тис грн, що свідчить про економічне зростання добробуту підприємства та позитивний вплив на діяльність. Позитивне значення також має прибуток від реалізації продукції, який зріс на 828,45 тис. грн, що свідчить про розширення обсягів виробничої діяльності. Але не всі показники мають позитивне значення.

Рентабельність продукції та плановий прибуток зменшилися порівняно із звітним періодом на - 1,53 та 2376,89 тис грн відповідно, що погіршення результатів діяльності підприємства, впливу зовнішніх та внутрішніх чинників.

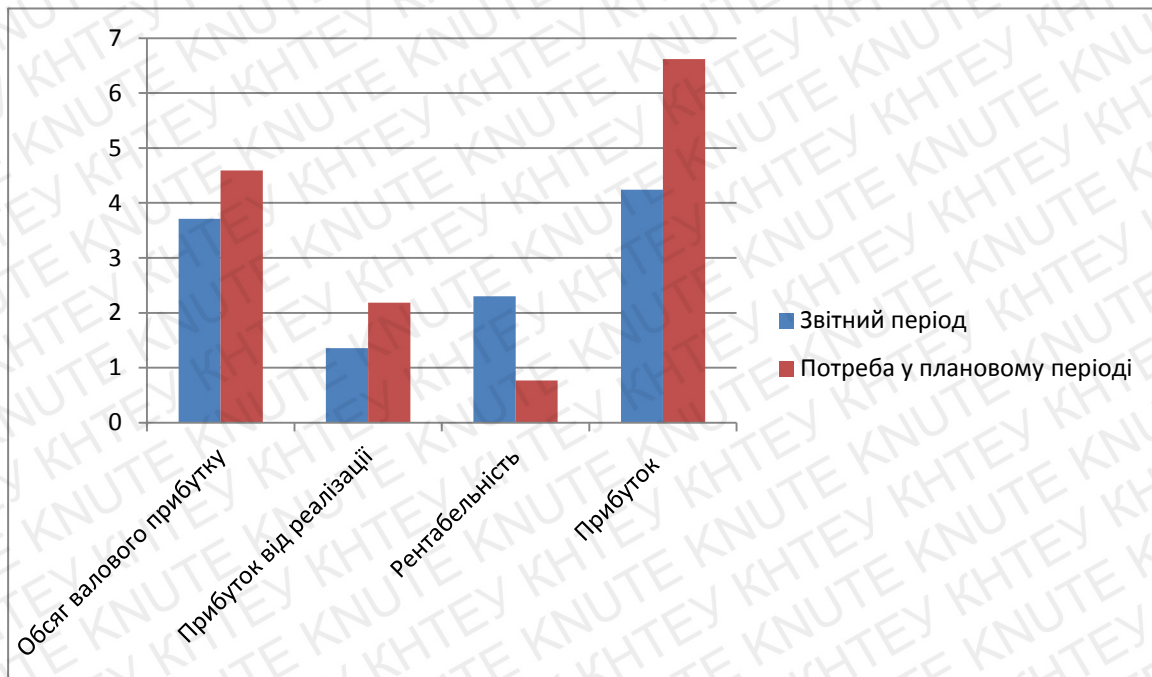

Рис. 3.1. Планові показники прибутку підприємства

Виходячи з аналізу, можна зробити висновок, що для того, щоб мати позитивний фінансовий результат у плановому періоді, необхідно в першу чергу знизити собівартість продукції, що дозволить забезпечити збереження матеріальних ресурсів.

3.2 Визначення резервів досягнення цільових показників прибутку на плановий період

Розрахунок цільових показників прибутку на плановий період дає можливість отримати інформацію щодо необхідного мінімального досягнення значень показників, що необхідні для самофінансування підприємства, та в свою чергу зменшення частки позикового капіталу.

Розрахунок резервів зростання прибутку ПАТ "Фармак"

Показник	Розрахунок	Значення
Резерв зростання прибутку від збільшення обсягів реалізації продукції	$2188,54 * 730,13 / (100 + 730,13)$	1924,90
Резерв зростання прибутку від зменшення чисельності працівників	$(138 * 181,68) + 18,37$	25 090,21
Резерви зростання прибутку за рахунок впровадження організаційно технічних заходів	$(2826,84 - 401,16) * 31,02$	78197

Виходячи з проведених розрахунків, можна зробити висновок, що ПАТ "Фармак" має значний потенціал щодо покращення фінансових результатів. Для цього підприємство може:

- збільшити обсяги від реалізації продукції, що дозволить розширити обсяги виробничої діяльності та закріпити конкурентні позиції на ринку;
- зменшити чисельність працівників, що дасть можливість отримання зростання резервів прибутку за рахунок зменшення витрат на заробітну плату;
- запровадження організаційно-технічних заходів дозволить отримати економію, тим самим забезпечити обсяг резервів прибутку.

Вдосконалення системи управління прибутком підприємства у вигляді ефективного розрахунку планових показників прибутку на плановий період дозволить заздалегідь підготувати всі сценарії розвитку події та обрати найбільш альтернативних варіант.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Результати проведеного дослідження показали, що система управління прибутком підприємства являє собою складний процес, що включає в себе управління формуванням, розподілом та використанням прибутку. Управління прибутком підприємства має постійно удосконалюватись для забезпечення досягнення планових показників та цілей підприємства.

Висвітлено теоретико-методичні основи управління прибутком підприємства, що визначають управління прибутком підприємства взаємопов'язаним процесом із загальною системою управління.

Проаналізовано показники фінансово-господарської діяльності ПАТ "Фармак", а саме було виявлено позитивну тенденцію до збільшення чистого прибутку на 0,50%, зростання валового прибутку на 0,80 %, що свідчить про фінансову стійкість підприємства та закріплення позицій на ринку.

Досліджено динаміку обсягів прибутку ПАТ "Фармак". Зросли у звітному періоді грошові кошти та їх еквіваленти на 150%, запаси на 115,87%, готова продукція на 161,65%. Це свідчить про фінансову стійкість, платоспроможність, самозабезпеченість підприємства.

Оцінено фактори впливу на прибуток підприємства, а саме зменшення операційних витрат на 78,72%, зростання прибутку від операційної діяльності на 114,28%, збільшення непрямих податків на 100,06%. Отримані результати свідчать про якість прибутку ПАТ "Фармак".

Обгранкувано цільові показники обсягу прибутку на плановий період, а саме збільшення валового прибутку на 875,83 тис. грн., зростання прибутку від реалізації продукції на 828,45 тис. грн. Було визначено зменшення рентабельності продукції та планового прибутку порівняно із звітним періодом на - 1,53 та 2376,89 тис грн відповідно.

Виявлено резерви досягнення цільових показників прибутку на плановий період за рахунок збільшення обсягів реалізації продукції, зменшення чисельності працівників та впровадження організаційно - технічних заходів.

Для покращення системи управління прибутком підприємства підприємству доцільно проводити наступні заходи:

- розробити ефективну стратегію ціноутворення, яка дозволить збільшити прибуток від реалізації продукції;
- підвищення продуктивності праці дозволить зменшити витрати праці шляхом впровадження мотиваційних заходів для персоналу;
- контроль за дотриманням досягнення якості прибутку, та його ефективного розподілу і використання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Азаренкова Г.М. Фінанси підприємств: навч. посіб. для самот. вивчення дисципліни / Г.М. Азаренкова, Т.М. Журавель, Р.М. Михайленко. - 2-ге вид., випр. і доп. - К. : Знання-Прес, 2016. - 287 с.
2. Баканов М. И. Оценка качества прибыли торгового предприятия [Электронный ресурс] / М. И. Баканов, В. В. Мелетьева // Аудит и финансовый анализ. – 2002. – № 4. – Режим доступа : <http://www.manage.ru/marketing>.
3. М. М. Бердар Б 48 Фінанси підприємств. Навч. посіб. — К.: Центр учбової літератури, 2010. — 352 с
4. Біла О.Г. Фінанси підприємств : навч. посібник / О.Г. Біла. — Львів: Магнолія, 2019. - 383 с
5. Бланк И.А. Управление прибылью / И.А. Бланк. — К. : Ника-Центр, 2017. — 768с.
- 6.Блонська В. І. Вдосконалення системи управління розподілом та використанням прибутку підприємства / В. І. Блонська, П. П. Адамович // Науковий вісник НЛТУ України. – 2010. – Вип. 20.7. – с. 92–104.
7. Гетьман О. О., Шаповал В. М. Економіка підприємства: Навч. посіб. — 2-ге видання. — К.: Центр учбо-вої літератури, 2010. — 488 с.
- 8.Говорушко Т. А. Теоретичні аспекти сутності управління фінансовоекономічними результатами діяльності підприємства [Електронний ресурс] / Т. А. Говорушко, М. І. Арич. – Режим доступу: <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream>
9. Голов Р. С. Економіка і управління на підприємстві [Текст]: підручник/ Р. С. Голов, А. П. Агарков, Е. А. Єрохіна.-М.:Дашков І. К. -2013.-200с.
- 10.Деркач О.В. Проблеми аналізу фінансового стану підприємств [Електронний ресурс] / О.В, Деркач, О.П. Кавтиш // Ефективна економіка. - 2013.
11. Думенков В. В. Формування і розподіл прибутку на підприємстві / В. В. Думенков // Економіка та управління: історії, реалії та перспективи. – 2016. – Вип. №1. – С. 256-277.

12. Економічна теорія : навч. посібник / За ред. В.О. Білика, П.Т. Саблука; 4-е вид., перероб. та доп. - К. : ННЦ ІАЕ, 2014. - 560 с
13. Економічний аналіз: Навч. посібник / М.А. Болух, В.З. Бурчевський, М.Т. Горбатов; За ред. акад. НАНУ, проф. М.Г. Чумаченко. - К.: КНЕУ, 2014. - 540 с
14. Економічний аналіз: теорія і практика: підручник / [Г.І. Кіндрацька, М.С. Білик, А.Г. Загородній]; за ред. А.Г. Загороднього. - Львів: «Магнолія Плюс», 2016. - 248 с
15. Єпіфанова І.Ю. Прибутковість підприємства: сучасні підходи до визначення сутності / І.Ю. Єпіфанова, В.С. Гуменюк // Економіка та суспільство. – 2016. – № 3. – С. 189-192.
16. Жадько К.С. Теоретико-методичні підходи до формування прибутку підприємства і шляхів його збільшення / К.С. Жадько, В.С. Котенко // Молодий вчений. – 2016. - № 10 (37) - с.373-376
17. Жигалкевич Ж.М. Система управління прибутком як умова ефективного функціонування підприємства / Ж.М. Жигалкевич, Фісенко Е.С. // Економіка і суспільство. – 2016.- №4. – С.145-148
18. Загородній А.Г. Фінансовий словник. - 4-те вид., випр. та доп. / А.Г. Загородній, Г.Л. Вознюк, Т.С. Смовженко. — К. : Т-во «Знання», КОО; Л.: Вид-во Львів, банк, ін.-ту НБУ. 2020 — 566 с.
19. Зигрій О.В. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства на основі показників звітності: розрахунковий підхід / О.В. Зигрій // Інноваційна економіка. - 2014. - № 3(52). - С 243-249.
20. І.В. Сіменко, Т.Д. Косова. Аналіз господарської діяльності: Навчальний посібник / за заг. ред. І.В. Сіменко, Т.Д. Косової. — К.: Центр учбової літератури, 2013. — 384 с.
21. Івченко Л.В. Вплив методів нарахування амортизації на фінансовий результат підприємства / Л.В. Івченко, Т.Ю. Береговенко // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки». - 2015. - Випуск 15. - Частина 1. - С 141-145.

22. Ільчук М.М. Підприємницька діяльність та агробізнес / За ред. М.М. Ільчука, Т.Д. Іщенко. - К. : Вища освіта, 2016. - 543 с.
23. Квасовський О.Р. Проблеми наукової систематизації принципів оптимального оподаткування / О.Р. Квасовський // Фінанси України. — 2016. - №2.-С. 101-112.
24. Квасовський О.Р. Теоретична концептуалізація конкурентоспроможності підприємства / О.Р. Квасовський, Е.Т. Карапетян // Інноваційна економіка. — 2020. -№7(33).- С 97-104.
25. Керанчук Т.Л. Концепція вартісно-орієнтованого управління підприємством та можливості її адаптації в Україні / Т.Л. Керанчук // Фінанси України. — 2018.-№7. -С. 104-114.
26. Климко Н.Г. Основи економічної теорії: політ економічний аспект: підручник для студентів економічних спеціальностей вищих закладів освіти / Н.Г. Климко, В.П. Нестеренко, Л.О. Каніщенко. - К. : Вища школа, 1999. -743 с. 28.
27. Костецький В.В. Напрями побудови системи управління фінансовими ризиками на підприємстві / В.В. Костецький, А.М. Бутов // Український журнал прикладної економіки. — 2016. — Том 1. — №3. — С. 40-44.
28. Костецький В.В. Проблеми формування фінансових результатів діяльності підприємствами міського електротранспорту в сучасних умовах / В.В. Костецький // Збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції «Організація та економічні проблеми розвитку муніципальних утворень». — Тернопіль: Економічна думка, 2016. — С. 153-157.
29. Костецький В.В. Сутнісно-теоретичні підходи до визначення фінансового забезпечення діяльності підприємства / В.В. Костецький // Галицький економічний вісник. - 2020. - №4 (29). - С. 135-145.
30. Костецький В.В. Теоретичні та організаційні засади фінансового менеджменту прибутку комерційних банків / В.В. Костецький // Наукові записки

Тернопільського державного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Економіка. - 2018. - №11.- С. 106-110.

31. Лишиленко О.В. Теорія бухгалтерського обліку: [навчальний посібник] / О.В. Лишиленко. – К.: Центр навчальної літератури, 2003. – 215 с.

32. Левчак І.Я. Вартість підприємства як критерій ефективності управління / І.Я. Левчак // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Економіка. - 2014. - Випуск 1(42). - С. 104-108.

33. Лівощко Т.В. Аналіз методів планування прибутку на промислових підприємствах / Т.В. Лівощко, А.О. Книрик // Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. — 2014. — №6. — С. 159-167.

34. Лойко В.В. Шляхи збільшення обсягу прибутку та підвищення дієвості управління прибутком промислового підприємства в сучасних умовах господарювання / В.В. Лойко, Є.С. Несенюк // Международный научный журнал.- 2015.-№7.-С. 68-71.

35. Л. С. Шевченко. Економіка підприємства: навч. посіб. / за заг. ред. Л. С. Шевченко. – Х.: Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого», 2011. – 208 с.

36. Матюшенко І. Ю. Основи фінансового менеджменту: навч. посіб./І. Ю. Матюшенко. - К. : Центр навчальної літератури, 2003. - 32- с.

37. Нікіфорова Є. В. Економічний потенціал як сукупність ресурсів фінансово-господарської діяльності / Є. В. Нікіфорова, О. В. Шнайдер // Азимут наукових досліджень: економіка та управління. – 2013. – Вип. №1. – С. 20-22.

38. Николишин С. Є. Прибуток підприємствата особливості управління ним / С. Є. Николишин // Молодий вчений. - 2017. - № 2. - С. 299-303 . - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2017_2_73.

39. Опікунова Н.В. Управління прибутком підприємства / Н.В. Опікунова, В.Г. Лопата // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2014. – № 46. – С. 294-298.

40. Офіційний сайт ПАТ "Фармак" <https://farmak.ua/ru/>.

41. Річна звітність емітента

https://stockmarket.gov.ua/cabinet/xml/show/bus_text/9617.

42. Партин Г.О. Економічна сутність майнового потенціалу підприємства / Г.О. Партин, С.Я. Фаріон // Бізнес Інформ. – 2013. – № 6. – С. 296-301.

43. Пігуль Н.Г. Управління прибутком підприємства / Н.Г. Пігуль // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. – 2010. – № 28. – С. 125-132.

44. Поддєрьогін А.М. Фінанси підприємств : підручник / А.М. Поддєрьогін – 8-е вид. – К. : КНЕУ, 2013. – 385 с.

45. Покропивний С.Ф. Економіка підприємства / С.Ф. Покропивний. – К. : КНЕУ, 2001. – 457 с.

46. Сагайдак-Нікітюк Р.В. Управління господарською діяльністю підприємства: навч. посіб. / Р.В. Сагайдак-Нікітюк, А.Б. Гончаров. – Х. : Зebra, 2015. – 256 с.

47. Соколова Е.А. Проблеми управління прибутком підприємств / Е.А. Соколова, А.І. В'юшкова // Збірник наукових праць Державного економіко-технологічного університету транспорту. – 2015. – № 32. – С. 310-320.

48. Скалюк Р. В. Управління прибутком підприємств: стратегічний підхід / Р.В. Скалюк // Фінанси, облік і аудит. – 2013. – № 2(22). – с. 109–118.

49. Фінансовий аналіз : навчальний посібник / за заг. ред. Школьник І. О. [І. О. Школьник, І. М. Боярко, О. В. Дейнека та ін.]. – К. : Центр учбової літератури, 2016. – 368 с.

50. Худа В.В. Торговельний прибуток як фінансовий інструмент активізації підприємництва / В.В. Худа // Вісник Львівської державної фінансової академії : зб. наук. статей. Серія: Економічні науки / голов. ред. Буряк П. Ю. – Львів : Львів. держ. фін. акад., 2005. – 430 с.

51. Черниш С.С. Економічний аналіз: навч. посіб. — К.: Центр навчальної літератури, 2010. — 312 с.

52. Шляга О. В. Прибуток та рентабельність як показники ефективності виробництва / О. В. Шляга, Л. І. Шипуля // Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. – 2014. – № 8. – С. 75-81.

Додатки

Додаток А

Таблиця А1 – Консолідований баланс ПАТ «Фармак» за 2019

рік в тис. грн.

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	366,941	705,052
Основні засоби:	1010	2,160,993	2,143,478
первісна вартість	1011	3,520,949	3,819,420
знос	1012	(1,359,956)	(1675,942)
Довгострокові біологічні активи:	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	246,479	241,509
Усього за розділом I	1095	3,023,665	3,450,338
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	1,165,550	1,579,162
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	1,406,770	1,135,182
Дебіторська заборгованість за розрахунками за розрахунками з бюджетом	1135	34,637	101,422
у тому числі з податку на прибуток	1136	4,507	22
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	78,041	65,305
Поточні фінансові інвестиції	1160	40,970	1,092
Гроші та їх еквіваленти	1165	109,969	165,486
Рахунки в банках	1167	109,969	165,486
Витрати майбутніх періодів	1170	8,159	8,137
Інші оборотні активи	1190	2,533	1,622
Усього за розділом II	1195	2,905,317	3,193,762
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	5,928,982	6,644,100

Продовження таблиці А 1

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	36,366	36,366
Додатковий капітал	1410	47,545	55,059
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	4,202,648	5,131,110
Неоплачений капітал	1425	-	-
Усього за розділом I	1495	4,283,273	5,211,569
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Усього за розділом II	1595	299,263	475,809
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	360,838	14,598
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	140,706	186,353
за товари, роботи, послуги	1615	458,686	465,588
за розрахунками з бюджетом	1620	77,270	14,719
за у тому числі з податку на прибуток	1621	61,863	1,500
за розрахунками зі страхування	1625	7,266	7,944
за розрахунками з оплати праці	1630	216,660	181,683
Доходи майбутніх періодів	1665	6,076	3,965
Інші поточні зобов'язання	1690	29,551	48,771
Усього за розділом III	1695	1,346,446	956,722
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	5,928,982	6,644,100

Таблиця А2 – Консолідований баланс ПАТ «Фармак» за 2018 рік в тис. грн.

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	372,439	366,941
Основні засоби:	1010	1,845,915	2,160,993
первісна вартість	1011	2,981,773	3,520,949
знос	1012	(1,135,858)	(1,359,956)
Довгострокові біологічні активи:	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	246,479
Усього за розділом I	1095	2,454,347	3,023,665
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	1,051,321	1,165,550
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	1,132,017	1,406,770
Дебіторська заборгованість за розрахунками за розрахунками з бюджетом	1135	57,176	34,637
у тому числі з податку на прибуток	1136	3,139	4,507
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	28,095	78,041
Поточні фінансові інвестиції	1160	20,472	40,970
Гроші та їх еквіваленти	1165	53,947	109,9 69
Рахунки в банках	1167	53,946	109,969
Витрати майбутніх періодів	1170	6,339	8,159
Інші оборотні активи	1190	674	2,533
Усього за розділом II	1195	2,405,374	2,905, 317
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	4,859,721	5,928,982

Продовження таблиці А 2

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	36,366	36,366
Додатковий капітал	1410	50,202	47,545
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	3,292,456	4,202,648
Неоплачений капітал	1425	-	-
Усього за розділом I	1495	3,375,761	4,283,273
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Усього за розділом II	1595	112,636	299,263
Короткострокові кредити банків	1600	354,356	360,838
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	160,019	140,706
за товари, роботи, послуги	1615	528,502	458,686
за розрахунками з бюджетом	1620	80,487	77,270
за у тому числі з податку на прибуток	1621	67,128	61,863
за розрахунками зі страхування	1625	5,382	7,266
за розрахунками з оплати праці	1630	168,998	216,660
Доходи майбутніх періодів	1665	1,006	6,076
Інші поточні зобов'язання	1690	40,271	29,551
Усього за розділом III	1695	1,371,324	1,346,446
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	4,859,721	5,928,982

Додаток Б

Таблиця Б1 Звіт про фінансові результати ПАТ «Фармак» за 2019 рік в тис. грн.

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	6,541,750	6,618,911
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(2,826,842)	(2,933,774)
Валовий:			
прибуток	2090	3,714,908	3,685,137
збиток	2095	-	-
Інші операційні доходи	2120	31,082	19,009
Адміністративні витрати	2130	(746,520)	(681,292)
Витрати на збут	2150	(1,397,411)	(1,341,839)
Інші операційні витрати	2180	(369,287)	(320,917)
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
Прибуток	2190	1,232,772	1,360,098
Збиток		-	-
Фінансовий результат до оподаткування			
Прибуток	2290	1,279,181	1,297,436
Збиток	2295	-	-
Податок на прибуток	2300	(209,013)	(247,230)
Чистий прибуток (збиток) (2290-2300)	2350	1,055,689	1,050,206
III. Елементи операційних витрат			
Матеріальні затрати	2500	3,341,907	2,452,212
Витрати на оплату праці	2502	1,216,344	1,060,457
Відрахування на соціальні заходи	2510	206,961	196,812
Амортизація	2515	396,897	324,600
Інші операційні витрати	2520	1,177,951	1,243,741
Разом	2550	5,340,060	5,277,822

Таблиця Б2 Звіт про фінансові результати ПАТ «Фармак» за 2018 рік в тис. грн.

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	6,618,911	6,084,681
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(2,933,774)	(2,723,663)
Валовий:			
прибуток	2090	3,685,137	3,361,018
збиток	2095	-	-
Інші операційні доходи	2120	19,009	20,575
Адміністративні витрати	2130	(681,292)	(546,175)
Витрати на збут	2150	(1,341,839)	(1,237,688)
Інші операційні витрати	2180	(320,917)	(407,618)
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
Прибуток	2190	1,360,098	1,190,112
Збиток		-	-
Фінансовий результат до оподаткування			
Прибуток	2290	1,297,436	1,082,176
Збиток	2295	-	-
Податок на прибуток	2300	(247,230)	(243,086)
Чистий прибуток (збиток) (2290-2300)	2350	1,050,206	839,090
III. Елементи операційних витрат			
Матеріальні затрати	2500	2,452,212	2,012,767
Витрати на оплату праці	2502	1,078,709	891,095
Відрахування на соціальні заходи	2510	196,812	148,981
Амортизація	2515	324,600	252,368
Інші операційні витрати	2520	1,225,489	993,134
Разом	2550	5,277,822	4,298,345